

Seria 8. Łańcuchy Markowa

1. Jeśli $(a(n)), (b(n))$ są dodatnimi ciągami takimi, że $b(n) \rightarrow b(\infty) < \infty$, kiedy $n \rightarrow \infty$ oraz $\sum a(j) < \infty$, to

$$a * b(n) \rightarrow b(\infty) \sum_{j=0}^{\infty} a(j) < \infty, \quad n \rightarrow \infty.$$

2. Zbiór $C \in \mathcal{B}(\mathcal{X})$ nazywamy regularnym jeśli X jest ψ -nieredukowalne oraz

$$\sup_{x \in C} \mathbf{E}_x \tau_B < \infty, \quad B \in \mathcal{B}^+(\mathcal{X}).$$

Pokaż, że na przeliczalnej przestrzeni stanów dodatniość łańcucha (powracalność + istnienie skończonej miary niezmienniczej) i regularność są równoważne.

3. Pokaż, że jeśli istnieje osiągalny atom $\alpha \in \mathcal{B}^+(\mathcal{X})$, to
- (a) Jeśli X jest dodatni wtedy istnieje dekompozycja $\mathcal{X} = S \cup N$, gdzie S jest pełny pochłaniający a X obcięty do S jest regularny.
  - (b) Łańcuch X jest regularny wtedy i tylko wtedy, gdy $\mathbf{E}_x \tau_\alpha < \infty$ dla każdego $x \in \mathcal{X}$.
4. Niech X będzie ψ -nieredukowalny. Wówczas dodatniość łańcucha jest równoważna istnieniu dekompozycji $\mathcal{X} = S \cup N$, gdzie S jest pełny pochłaniający i taki, że X obcięty do S jest regularny.
5. Udowodnij formułę Dynkina. Niech $\mathcal{F}_k = \sigma(X_0, \dots, X_k)$ oraz $Z_k(X_0, \dots, X_k) = Z(X_k)$. Dla dowolnego momentu stopu τ (wg $(\mathcal{F}_k)$) definiujemy

$$\tau_n = \min(n, \tau, \inf\{k \geq 0, Z_k \geq n\}).$$

Pokaż, że

$$\mathbf{E}_x Z_{\tau_n} = \mathbf{E}_x Z_0 + \mathbf{E}_x \left(\sum_{i=1}^{\tau_n} \mathbf{E}(Z_i | \mathcal{F}_{i-1}) - Z_{i-1} \right).$$

6. Pokaż, że dla dowolnych ciągów funkcji dodatnich $(g_k, f_k : k \geq 0)$ mamy

$$\mathbf{E}(Z_{k+1} | \mathcal{F}_k) \leq Z_k - f(X_k) + g_k(X_k)$$

Zatem dla momentu stopu τ

$$\mathbf{E}_x \left(\sum_{k=0}^{\tau-1} f_k(X_k) \right) \leq Z_0(x) + \mathbf{E}_x \left(\sum_{k=0}^{\tau-1} g_k(X_k) \right).$$

7. Pokaż, że jeśli $C \in \mathcal{B}(\mathcal{X})$ i V spełnia warunek dryfu $\Delta V(x) \leq -1 + b1_C(x)$, to

$$\mathbf{E}_x \tau_C \leq V(x) + b1_C(x), \quad x \in C.$$